

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
Ταχ. Δ/ση : Αχαρνών 2
Ταχ. Κώδικας: 10432, Αθήνα
Τηλέφωνο : 210 212 4331,-4332
Ηλ. Ταχυδρ. : koinovouleftikos@minagric.gr

Αθήνα 5-3-2025
Αρ. πρωτ.: 58615

ΠΡΟΣ:
Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Αναφορών

ΚΟΙΝ.: ΩΣ ΠΑ
(Διά της Βουλής των Ελλήνων)

ΘΕΜΑ: Απάντηση στην υπ' αριθμ. 821/17-1-2025 Αναφορά

Σχετικά με την παραπάνω Αναφορά που κατέθεσε η Βουλευτής **κα Αικ. Σπυριδάκη**, για τα θέματα της αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σας πληροφορούμε τα εξής:

ΜΕΤΡΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΠΡΩΤΟΓΕΝΟΥΣ ΤΟΜΕΑ

Α. Στο πλαίσιο υλοποίησης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2022, μεταξύ των άλλων, χρηματοδοτούνται δράσεις και επενδυτικές δαπάνες που αποσκοπούν στη στήριξη του Πρωτογενούς Τομέα στο σύνολο των Περιφερειών της χώρας, λαμβανομένης υπόψη της ιδιαίτερης παραγωγικής διάρθρωσης της ελληνικής γεωργίας και κτηνοτροφίας, καθώς και του σημαντικότερου ρόλου που έχουν για την κοινωνικοοικονομική συνοχή των αγροτικών μας περιοχών. Ειδικότερα :

Στο πλαίσιο του **Μέτρου 1: «Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης»**, προβλέπεται η κατάρτιση γεωργών/κτηνοτρόφων, έτσι ώστε να τους δοθούν οι απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για να γίνουν επιχειρηματίες αγρότες. Το μέτρο αφορά σε επαγγελματική κατάρτιση και δράσεις απόκτησης δεξιοτήτων με έμφαση στους νέους γεωργούς και τις μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

Στο πλαίσιο του **Μέτρου 2: «Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση»**, προβλέπεται η ενίσχυση παρόχων γεωργικών συμβουλών, προκειμένου να στηρίξουν τους αγρότες ως προς τη βελτίωση της οικονομικής και περιβαλλοντικής διαχείρισης των γεωργικών τους εκμεταλλεύσεων.

Στο πλαίσιο του **Μέτρου 4.1 «Επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις»**, μεταξύ των άλλων, δίνεται στήριξη σε εκμεταλλεύσεις που στρέφονται προς ποιοτικά γεωργικά προϊόντα, ώστε να διευκολυνθεί η προσαρμογή τους στις ανάγκες της αγοράς και να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητά τους. Δικαιούχοι της ενίσχυσης είναι επαγγελματίες αγρότες (φυσικά και νομικά πρόσωπα), οι οποίοι ενισχύονται για την υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων και, μεταξύ των άλλων, ενισχύονται για την ανέγερση, επέκταση, εκσυγχρονισμό γεωργικών κτιρίων και κατασκευών, την αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση καινούργιου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού, καθώς και την αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση πολυετών φυτειών. Παράλληλα, ενισχύονται δαπάνες για την εξοικονόμηση ύδατος, καθώς και δαπάνες που συμβάλλουν στη χρήση ΑΠΕ για την παραγωγή ενέργειας, ώστε να μειωθεί το υψηλό κόστος ενέργειας. Τέλος, προβλέπεται η ενίσχυση δαπανών για την προστασία του περιβάλλοντος μέσω της συλλογικής χρήσης και επεξεργασίας των αποβλήτων των γεωργικών εγκαταστάσεων.

Στο πλαίσιο της υλοποίησης της **Δράσης 4.2.1 για τη μεταποίηση, εμπορία και ανάπτυξη με τελικό προϊόν εντός του Παραρτήματος Ι**, ενισχύονται πολύ μικρές, μικρο-μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), αλλά και μεγάλες επιχειρήσεις, για την ίδρυση και τον εκσυγχρονισμό, με κύριο στόχο την αύξηση της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων του τομέα, καθιστώντας τα πιο ελκυστικά στον καταναλωτή. Επιπλέον, επενδύσεις μεταποίησης γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων ενθαρρύνονται και μέσα από τις δράσεις των τοπικών αναπτυξιακών προγραμμάτων LEADER.

Στο πλαίσιο του **Μέτρου 4.3 υλοποιούνται μικρά και μεγάλα εγχειρίδια - αρδευτικά έργα υποδομής**, για την αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη χρήση του αρδευτικού νερού, καθώς και για την προσαρμογή στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, καθώς και έργα αγροτικής οδοποιίας, για τη βελτίωση της προσβασιμότητας στις γεωργικές και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, τη μείωση του κόστους μεταφοράς, αλλά και την ταχύτερη και ασφαλέστερη διακίνηση ευπαθών προϊόντων. Ειδικότερα και αναφορικά με τις υποδομές άρδευσης, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) υλοποιεί το μεγαλύτερο πρόγραμμα που έχει χρηματοδοτηθεί ποτέ από πόρους της Ε.Ε., μέσα από το εμβληματικό πρόγραμμα ΥΔΩΡ 2.0, μοχλεύοντας πόρους της τάξης των 4 δις €, σε συνέργεια με το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, αλλάζοντας ουσιαστικά τον παραγωγικό χάρτη της χώρας μας και επιδιώκοντας την εξοικονόμηση των υδατικών πόρων, δεδομένης και της ανάγκης αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής. Εντός του α' τριμήνου 2024, εκδόθηκε και νέα πρόσκληση, ύψους 124 εκ. € από το ΠΑΑ, ενώ προδημοσιεύθηκε νέα πρόσκληση από το Στρατηγικό Σχέδιο Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΑΠ) με καταρχήν πόρους της τάξης των 169 εκ. €.

Στο πλαίσιο του **Μέτρου 6.1 των Νέων Γεωργών**, προβλέπεται αυξημένο πριμ πρώτης εγκατάστασης για νέους που εισέρχονται στην πρωτογενή παραγωγή, με στόχο την ηλικιακή αναδιάρθρωση του παραγωγικού δυναμικού της γεωργίας και της κτηνοτροφίας, καθώς και τη συνολικότερη αναζωογόνηση των τοπικών αγροτικών κοινωνιών. Στο πλαίσιο αυτό, στην τελευταία πρόσκληση του Μέτρου διατέθηκαν στο πρόγραμμα Νέων Γεωργών πάνω από 600 εκ. €, εξαντλώντας κάθε χρηματοδοτική δυνατότητα μέσα από την ένταξη επιπλέον 2.200 επιλαχόντων με επιπλέον 81 εκ. €. Επιπλέον, εκδόθηκε και νέα πρόσκληση, εντός του 2024, με 410 εκ. € από το ΣΣ ΚΑΠ.

Στο πλαίσιο του **Μέτρου 6.3** παρέχεται στήριξη σε **Μικρές Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις**, με τη μορφή κατ' αποκοπήν ενίσχυσης, προκειμένου να διατηρήσουν τη βιωσιμότητά τους.

Στο πλαίσιο του **Μέτρου 9: «Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών στους τομείς γεωργίας και της δασοκομίας»**, δίνονται κίνητρα για τον σχηματισμό και τη λειτουργία ομάδων και οργανώσεων παραγωγών, με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων τους. Ενισχύεται η συσπείρωση των παραγωγών σε ομάδες ή οργανώσεις, ώστε να αντιμετωπίσουν από κοινού τις προκλήσεις της αγοράς, να ενισχύσουν τη διαπραγματευτική τους δύναμη – μέσω της αύξησης του όγκου του διαπραγματευόμενου προϊόντος - σε σχέση με την παραγωγή και την εμπορία, να διευρύνουν τον αριθμό των πιθανών αγοραστών και να μειώσουν το ανά παραγωγό κόστος των συλλογικών επενδύσεων.

Η στήριξη του πρωτογενούς τομέα επιδιώκεται και με την υλοποίηση πιλοτικών εφαρμογών μέσω των Επιχειρησιακών Ομάδων του **Μέτρου 16 «Συνεργασία»** του ΠΑΑ, οι οποίες έχουν σκοπό την ενσωμάτωση των ερευνητικών αποτελεσμάτων στην πράξη με στόχο την παραγωγικότητα και βιωσιμότητα της γεωργίας.

Επίσης, στο πλαίσιο του **Μέτρου 11** παρέχεται στήριξη για τη μετατροπή ή τη διατήρηση των πρακτικών της **βιολογικής γεωργίας**, με σκοπό την ενθάρρυνση των αγροτών να συμμετάσχουν σε τέτοια συστήματα, απαντώντας έτσι στη ζήτηση της κοινωνίας για τη χρήση φιλικών προς το περιβάλλον γεωργικών πρακτικών, οι οποίες χρηματοδοτούνται και από λοιπά φιλοπεριβαλλοντικά μέτρα και δράσεις του ΠΑΑ (όπως η γενετική βελτίωση, οι σπάνιες φυλές κ.λπ.).

Περαιτέρω, σημαντική στήριξη παρέχεται και μέσω του **Μέτρου 13 της εξισωτικής αποζημίωσης**, το οποίο στοχεύει στην προστασία του εισοδήματος των παραγωγών και τη διατήρηση της γεωργικής δραστηριότητας σε ιδιαίτερα ευάλωτες περιοχές με φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα.

Επίσης, για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων των πρόσφατων θεομηνιών, στο πλαίσιο του ΠΑΑ, προβλέπεται το **Μέτρο 5.2 «Επενδύσεις αποκατάστασης των ζημιών που προκαλούνται στο γεωργικό κεφάλαιο (φυτικό, ζωικό, και πάγιο) από φυσικά φαινόμενα, δυσμενείς καιρικές συνθήκες και καταστροφικά γεγονότα»**, μέσω του οποίου παρέχεται στήριξη στους κτηνοτρόφους (φυσικά και νομικά πρόσωπα, συνεταιρισμούς), για να αποκαταστήσουν το παραγωγικό δυναμικό των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεών τους (ζωικό κεφάλαιο και σταβλικές εγκαταστάσεις). Στο μέτρο περιλαμβάνεται και η μελισσοκομία.

Έκτακτη προσωρινή στήριξη σε κτηνοτρόφους χορηγήθηκε και στο πλαίσιο του **Μέτρου 22**, προκειμένου να αντιμετωπίσουν τις επιπτώσεις της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία.

Αντίστοιχη μέριμνα για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων φυσικών καταστροφών και ασθενειών που έλαβαν χώρα από την 1η Ιανουαρίου του 2024 και μετά, προβλέφθηκε πρόσφατα από την Ε.Ε. με το **νέο έκτακτο Μέτρο 23**, το οποίο επιτρέπει στα Κράτη Μέλη να παρέχουν στοχευμένη στήριξη ρευστότητας σε γεωργούς και κτηνοτρόφους με τη μορφή εφάπαξ, κατ' αποκοπήν ποσού που δεν υπερβαίνει τα 42.000€ ανά δικαιούχο.

Επίσης, στο πλαίσιο του ΠΑΑ και για τη **χρηματοδοτική ενίσχυση των παραγωγών και των μεταποιητικών επιχειρήσεων στη Γεωργία, την Κτηνοτροφία και τη Μελισσοκομία**, έχουν ενεργοποιηθεί:

- το Ταμείο Εγγυήσεων Αγροτικής Ανάπτυξης
- το Ταμείο Μικρών Δανείων Αγροτικής Επιχειρηματικότητας (Ταμείο Μικροπιστώσεων)
- ο μηχανισμός των «Πρόσθετων Πράξεων» για τη διευκόλυνση της σύναψης δανειακών συμβάσεων υλοποίησης επενδυτικών σχεδίων του ΠΑΑ που αφορούν στα σχέδια βελτίωσης.

Β. Στο πλαίσιο υλοποίησης του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής 2023-2027 (ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027), μεταξύ των άλλων, προβλέπεται η χρηματοδότηση παρεμβάσεων που αφορούν και στους δύο πυλώνες (άμεσες ενισχύσεις και αγροτική ανάπτυξη) της ΚΑΠ για τη χορήγηση ενισχύσεων και την υλοποίηση επενδυτικών δαπανών που αποσκοπούν στη στήριξη της πρωτογενούς παραγωγής.

Οι εν λόγω παρεμβάσεις στοχεύουν κυρίως στη στήριξη του εισοδήματος των παραγωγών, στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τομέα, στην ενθάρρυνση επενδύσεων και στην υιοθέτηση φιλοπεριβαλλοντικών γεωργικών πρακτικών.

ΠΥΛΩΝΑΣ Ι (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων – ΕΓΤΕ):

Μέσω του Πυλώνα Ι και των άμεσων ενισχύσεων, παρέχονται ενισχύσεις μέσω της **βασικής ενίσχυσης**. Η βασική ενίσχυση αφορά στην εισοδηματική στήριξη για τη βιωσιμότητα των εκμεταλλεύσεων, χορηγείται ετησίως ανά αγρονομική περιφέρεια που, στην προκειμένη περίπτωση, αφορά σε αυτή για τις μόνιμες καλλιέργειες και η ενίσχυση καταβάλλεται μέσω των δικαιωμάτων.

Επιπλέον, προβλέπεται η **αναδιανεμητική ενίσχυση**, η οποία χορηγείται, ως συμπληρωματική ενίσχυση, ετησίως στην αγρονομική περιφέρεια για τις μόνιμες καλλιέργειες και αφορά στην αναδιανομή ενισχύσεων από τις μεγαλύτερες στις μικρότερες ή μεσαίες γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

Στη στήριξη της γεωργίας και της κτηνοτροφίας στοχεύουν και οι χορηγούμενες ετησίως **συνδεδεμένες ενισχύσεις**.

Μέσω του Πυλώνα Ι, επίσης, παρέχεται με τη νέα ΚΑΠ η δυνατότητα ενίσχυσης του πρωτογενούς τομέα μέσω των **οικολογικών προγραμμάτων**, προκειμένου να εφαρμόσουν φιλοπεριβαλλοντικές γεωργικές πρακτικές, ενώ αντίστοιχες πρόνοιες για επενδύσεις και δράσεις προβολής – προώθησης προβλέπονται στο πλαίσιο των **τομεακών προγραμμάτων** για τον αμπελοοινικό τομέα, το ελαιόλαδο, το μέλι και τα οπωροκηπευτικά.

ΠΥΛΩΝΑΣ ΙΙ (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης – ΕΓΤΑΑ):

Όσον αφορά στις παρεμβάσεις του Πυλώνα ΙΙ που αφορούν σε στρεμματικές ενισχύσεις (Γεωργοπεριβαλλοντικές παρεμβάσεις), εκτός της **Εξισωτικής Αποζημίωσης** που συνεχίζεται, προβλέπονται και οι εξής:

Π3-70-1.5 Διατήρηση απειλούμενων αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων

Η Παρέμβαση έχει ως στόχο τη στήριξη των κτηνοτρόφων που εκτρέφουν απειλούμενες αυτόχθονες φυλές αγροτικών ζώων, δεδομένου ότι αυτές έχουν χαμηλές αποδόσεις και κατ' επέκταση η εκτροφή τους οδηγεί σε απώλεια εισοδήματος σε σχέση με τις λοιπές φυλές.

Π3-73-3.5 Προστασία, διατήρηση και βελτίωση των γενετικών πόρων στην κτηνοτροφία

Η Παρέμβαση στοχεύει στη βελτίωση της παραγωγικότητας του ζωικού κεφαλαίου της χώρας, αλλά και της διατήρησης των αυτόχθονων φυλών που κινδυνεύουν με εξαφάνιση, λόγω της χαμηλής παραγωγικότητας και της υστέρησης των αποδόσεών τους, σε σχέση με τις ξένες φυλές.

Π3-70-1.4 - Προστασία και διατήρηση τοπικών αβελτίωτων πληθυσμών – ποικιλιών (φυτογενετικού υλικού) που κινδυνεύουν από γενετική διάβρωση

Ενισχύονται τοπικές ποικιλίες, οι οποίες, κατά τεκμήριο, είναι περισσότερο ανθεκτικές στις ξηροθερμικές συνθήκες που αναμένεται να ενταθούν λόγω της κλιματικής αλλαγής.

Π3-70-2.1 - Ενισχύσεις για τη μετατροπή σε βιολογικές πρακτικές και μεθόδους (νεοεισερχόμενοι στη βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία)

Η στήριξη στο πλαίσιο της Παρέμβασης παρέχεται, μεταξύ των άλλων, για την εφαρμογή των πρακτικών της βιολογικής γεωργίας, με σκοπό την ενθάρρυνση των αγροτών να συμμετάσχουν σε τέτοια συστήματα, απαντώντας έτσι στη ζήτηση της κοινωνίας για τη χρήση φιλικών προς το περιβάλλον γεωργικών πρακτικών.

Π3-70-1.6 Ενισχύσεις για την ανάληψη πρόσθετων γεωργο-περιβαλλοντικών υποχρεώσεων από τους μελισσοκόμους για την προστασία των μελισσοσμηνών και την ενίσχυση της βιοποικιλότητας

Η παρέμβαση αφορά στην ενθάρρυνση υιοθέτησης από τους μελισσοκόμους της βιολογικής εκτροφής (μετατροπή και διατήρηση).

Π3-70-3.1 Καλή μεταχείριση (ευζωία) των παραγωγικών ζώων

Η συγκεκριμένη δράση αφορά σε πενταετείς δεσμεύσεις των κτηνοτρόφων για την ευζωία των εκτροφών τους και, συγκεκριμένα, για την καλή μεταχείριση των Χοίρων, των Βοοειδών, των Κρεοπαραγωγών Ορνιθίων εκτροφής ορνιθώνα, καθώς και των Αιγοπροβάτων.

Π3-70-3.2 Μείωση της χρήσης αντιβιοτικών στην αιγοπροβατοτροφία

Η δράση αφορά σε πενταετείς δεσμεύσεις των κτηνοτρόφων, με στόχο την ενίσχυση της πρόληψης και τη μείωση της χρήσης αντιβιοτικών στα αιγοπρόβατα μέσω εμβολιασμού των ζώων και χρήσης παρασιτοκτόνων.

Όσον αφορά στις δράσεις του Πυλώνα ΙΙ που αφορούν σε υλοποίηση επενδύσεων, αυτές έχουν ως εξής:

Π3-73-2.1 – Σχέδια Βελτίωσης Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων που συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα

Μέσω της εν λόγω Παρέμβασης, θα υλοποιηθούν επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις όλων των κλάδων, από επαγγελματίες γεωργούς (φυσικά και νομικά πρόσωπα) και συλλογικά σχήματα, με στόχους τη βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων τους και τη διευκόλυνση της αναδιάρθρωσης και του εκσυγχρονισμού αυτών. Οι επενδύσεις που προβλέπονται, θα δώσουν ευκαιρίες, ώστε να εκσυγχρονιστούν και να προσαρμοστούν οι εκμεταλλεύσεις γρήγορα στις ανάγκες της αγοράς μέσω της αύξησης της συνολικής παραγωγικότητας της γεωργικής εκμετάλλευσης (αύξηση παραγωγικότητας κεφαλαίου, εργασίας, εδάφους) και να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα των βιώσιμων ελληνικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων μέσω της ενίσχυσης επενδύσεων αυτοματοποίησης, ψηφιοποίησης και συστημάτων γεωργίας ακριβείας.

Π3-73-2.2 - Ενισχύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις που συμβάλλουν στην εξοικονόμηση ύδατος

Μέσω της εν λόγω Παρέμβασης, θα υλοποιηθούν επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις όλων των κλάδων από γεωργούς (φυσικά, νομικά πρόσωπα) και συλλογικά σχήματα, με στόχο την εξοικονόμηση ύδατος, ώστε να επιτευχθούν η αποκατάσταση, η διατήρηση και η ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και την προστασία των υδάτων, με την εξοικονόμηση ύδατος μέσω της μείωσης της ποσότητας που αντλείται από τα υπόγεια ή επιφανειακά υδατικά συστήματα και μέσω της αύξησης της αποδοτικότητας χρήσης ύδατος, με την εισαγωγή προηγμένων αρδευτικών συστημάτων στη γεωργία και την αύξηση της αποθήκευσης ύδατος.

Π3-73-2.3 – Στήριξη για επενδύσεις στη μεταποίηση / εμπορία και / ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων

Προβλέπεται η ενίσχυση πολύ μικρών, μικρο-μεσαίων επιχειρήσεις (ΜΜΕ) αλλά και μεγάλων επιχειρήσεων, για την ίδρυση και τον εκσυγχρονισμό, με κύριο στόχο την αύξηση της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων, καθιστώντας τα πιο ελκυστικά στον καταναλωτή.

Π3-73-2.6 – Επενδύσεις κυκλικής οικονομίας και ενεργειακές επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

Προβλέπεται η ενίσχυση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων για την κάλυψη ειδικών αναγκών εκσυγχρονισμού μέσω επενδύσεων που θα συμβάλλουν στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας/βιοοικονομίας, εξοικονόμησης ενέργειας, μείωσης εισροών μέσω επαναχρησιμοποίησης ΓΚΤ (γεωργοκτηνοτροφικά απόβλητα) και βελτίωσης του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των εκμεταλλεύσεων. Δικαιούχοι είναι επαγγελματίες γεωργοί, φυσικά και νομικά πρόσωπα, καθώς και συλλογικά σχήματα που δραστηριοποιούνται στον πρωτογενή τομέα.

Π3-73-2.4 Επενδύσεις στη βιοασφάλεια των παραγωγικών ζώων

Μέσω της παρέμβασης ενθαρρύνονται επενδύσεις για τον εξοπλισμό παρακολούθησης συνθηκών στους χώρους σταλισμού, καθώς και για την προστασία του ζωικού κεφαλαίου και των εγκαταστάσεων από φυσικές καταστροφές και καιρικά φαινόμενα.

Π3-73-2.8 Επενδύσεις για τη βελτίωση της ευζωίας των παραγωγικών ζώων

Η παρέμβαση αφορά στην παροχή ενισχύσεων προς τους παραγωγούς για τη βελτίωση των συνθηκών ευζωίας στις κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις που θα συμβάλλουν και στη μείωση των ασθενειών και, κατά συνέπεια, στη μείωση της ανάγκης χορήγησης αντιβιοτικών.

Π3-73-1.2 Βελτίωση πρόσβασης σε γεωργική γη και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις.

Η παρέμβαση αφορά στη χρηματοδότηση δημοσίων επενδύσεων για τη διευκόλυνση πρόσβασης σε γεωργικές και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις μέσω έργων αγροτικής οδοποιίας.

Π3-75- 1 – Εγκατάσταση Νέων Γεωργών

Προβλέπεται η ενίσχυση των νέων που εισέρχονται στον πρωτογενή τομέα με στήριξη εφάπαξ ποσού έως 42.500 € για την υλοποίηση τετραετούς επιχειρηματικού σχεδίου για την ανάπτυξη βιώσιμων γεωργοκτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων.

Π3 – 77-1.1 Σύσταση Ομάδων και Οργανώσεων Παραγωγών και Διεπαγγελματικών Οργανώσεων στον τομέα της Γεωργίας

Θα δοθούν κίνητρα για τον σχηματισμό και τη λειτουργία ομάδων και οργανώσεων παραγωγών, με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων τους. Ενισχύεται η συσπείρωση των παραγωγών σε ομάδες ή οργανώσεις, ώστε να αντιμετωπίσουν από κοινού τις προκλήσεις της αγοράς, να ενισχύσουν τη διαπραγματευτική τους δύναμη – μέσω της αύξησης του όγκου του διαπραγματευόμενου προϊόντος - σε σχέση με την παραγωγή και την εμπορία, να διευρύνουν τον αριθμό των πιθανών αγοραστών και να μειώσουν το ανά παραγωγό κόστος των συλλογικών επενδύσεων.

Π3 – 77-2.1 Συστήματα Ποιότητας Γεωργικών Προϊόντων και Τροφίμων

Στο πλαίσιο της εν λόγω Παρέμβασης, οι παραγωγοί ενισχύονται για τη συμμετοχή τους σε συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, προκειμένου να προσδώσουν προστιθέμενη αξία στο προϊόν τους και να το καταστήσουν ανταγωνιστικό, αυξάνοντας παράλληλα τις ευκαιρίες τους στην αγορά.

Π3- 77-3.1 Ανάπτυξη συνεργασιών μέσω Επιχειρησιακών Ομάδων (ΕΟ) της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας

Η στήριξη του κλάδου για την καλλιέργεια της ελιάς θα επιδιωχθεί με την υλοποίηση πιλοτικών εφαρμογών μέσω της εν λόγω Παρέμβασης, που έχει ως σκοπό την ενσωμάτωση των ερευνητικών αποτελεσμάτων στην πράξη για αύξηση της παραγωγικότητας και βιωσιμότητας της γεωργίας.

Π3 – 77-4.1 Στήριξη για τοπική ανάπτυξη μέσω του LEADER (ΤΑΠΤοΚ - Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων)

Μέσω των πρόσφατα εγκεκριμένων τοπικών προγραμμάτων, θα ενισχυθούν, μεταξύ των άλλων, πολύ μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις για την πραγματοποίηση επενδύσεων (ιδρύσεις και εκσυγχρονισμοί) σε τομείς, όπως της βιοτεχνίας, οικοτεχνίας, μεταποίησης, αγροτουρισμού κ.λπ.

Π3 – 78.1 – Εκπαίδευση κατάρτιση γεωργών – δασοκόμων

Προβλέπεται η κατάρτιση γεωργών / κτηνοτρόφων, έτσι ώστε να τους δοθούν οι απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για να γίνουν επιχειρηματίες αγρότες. Το μέτρο αφορά σε επαγγελματική κατάρτιση και δράσεις απόκτησης δεξιοτήτων με έμφαση στους νέους γεωργούς και τις μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

Π3-78.2 Συμβουλευτικές υπηρεσίες γεωργών και δασοκόμων και λοιπών ενδιαφερόμενων ομάδων (stakeholders), καθώς και κατάρτιση Γεωργικών και Δασοκομικών Συμβούλων

Μέσω της εν λόγω Παρέμβασης, οι γεωργοί θα έχουν την ευκαιρία στήριξης μέσω γεωργικών συμβουλών που θα παρέχονται από επιλεγμένους φορείς – παρόχους, ώστε να στηριχθούν ως προς τη βελτίωση της οικονομικής και περιβαλλοντικής διαχείρισης των γεωργικών τους εκμεταλλεύσεων.

Πέραν των ανωτέρω, σημειώνεται ότι, μέσω του **ΠΑΑ 2014-2022**, υλοποιούνται Χρηματοδοτικά Εργαλεία που αφορούν στην **παροχή εγγυήσεων και δανείων** με ευνοϊκούς όρους (ταμεία εγγυήσεων και μικροπιστώσεων) σε ωφελούμενους του πρωτογενούς τομέα και της μεταποίησης γεωργικών προϊόντων (φυσικά και νομικά πρόσωπα, νέοι γεωργοί, ΚοινΣΕπ και συλλογικά σχήματα).

Στο **ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027** προβλέπεται, επίσης, η υλοποίηση αντίστοιχων χρηματοδοτικών εργαλείων.

Πλέον των ανωτέρω, σχετικά με τα επιμέρους τιθέμενα ζητήματα στην Αναφορά 821/17-1-25 επισημαίνονται τα ακόλουθα:

ΓΑΛΑ-ΚΡΕΑΣ

Οι έλεγχοι που αφορούν στα ισοζύγια εισροών/εκροών γάλακτος/κρέατος πραγματοποιούνται απρόσκοπτα και αδιάλειπτα και το ίδιο συμβαίνει με την επιβολή των σχετικών διοικητικών κυρώσεων στις περιπτώσεις των διαπιστωμένων σχετικών παραβάσεων.

Επίσης, για τη ρύθμιση της αγοράς του γάλακτος (προσφορά και ζήτηση) αποφασιστικό ρόλο μπορούν να παίξουν πάντοτε οι ισχυρές συλλογικές οργανώσεις παραγωγών, που, σύμφωνα με την ενωσιακή νομοθεσία [άρθρο 152 *Οργανώσεις Παραγωγών* του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2013/1308], ένας από τους βασικότερους στόχους της λειτουργίας τους είναι η «*εξασφάλιση του προγραμματισμού της παραγωγής και της προσαρμογής της στη ζήτηση, ιδίως από άποψη ποιότητας και ποσότητας*». Στην Κρήτη, επί του παρόντος, υπάρχει μόνο μία οργάνωση παραγωγών για το αιγοπρόβειο γάλα.

ΜΕΛΙ

Αναφορικά με τα μέτρα για την καταπολέμηση των «ελληνοποιήσεων» εισαγόμενου μελιού, ισχύουν τα κάτωθι:

➤ Έχει ολοκληρωθεί η δημιουργία της ψηφιακής πλατφόρμας για την αποτύπωση της αλυσίδας παραγωγής, εμπορίας και διακίνησης μελιού, η οποία είναι σε πλήρη διασύνδεση με το Εθνικό Ηλεκτρονικό Μελισσοκομικό Μητρώο και τα στοιχεία που δηλώνονται σε αυτό, ενώ θα παρέχεται η τεχνική δυνατότητα για την εποπτεία των εισαγωγών και την παρακολούθηση της αγοράς του μελιού, συμβάλλοντας, με αυτόν τον τρόπο, στην προστασία και ανάδειξη των ελληνικών μελισσοκομικών προϊόντων, καθώς και στη διαφύλαξη των παραγωγών και του καταναλωτικού κοινού από φαινόμενα νοθείας και παραπλάνησης, αποτελώντας καθοριστικό εργαλείο για την καθιέρωση μηχανισμών ιχνηλασιμότητας και για την τήρηση του ισοζυγίου μελιού. Η ολοκλήρωση της διαδικασίας έχει δρομολογηθεί με την προσαρμογή του κανονιστικού πλαισίου αρμοδιότητας του Υπουργείου Ανάπτυξης, το οποίο αφορά στην εμπορία και τη διακίνηση μελιού, δηλαδή των σχετικών διατάξεων (ιδίως το άρθρο 24) της υπ' αριθ. 91354/24-8-2017 Απόφασης του Υπουργού Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας με θέμα «*Κωδικοποίηση Κανόνων Διακίνησης και Εμπορίας Προϊόντων και Παροχής Υπηρεσιών (Κανόνες Δι.Ε.Π.Π.Υ.)*» (Β' 2983/30-8-2027).

➤ Με τη θέσπιση και αξιοποίηση τεχνολογικών εργαλείων, όπως το Εθνικό Ηλεκτρονικό Μελισσοκομικό Μητρώο και η Ατομική Ψηφιακή Μελισσοκομική Ταυτότητα, και τη διασύνδεσή τους με την ψηφιακή πλατφόρμα για την αποτύπωση της αλυσίδας παραγωγής, εμπορίας και διακίνησης μελιού και την αποτύπωση του ισοζυγίου μελιού, ο κλάδος της μελισσοκομίας ψηφιοποιείται και παρέχεται η τεχνική δυνατότητα για την εποπτεία των εισαγωγών και την παρακολούθηση της αγοράς του μελιού.

➤ Στα άρθρα 27, 28 και 30 του ν.4691/2020 «*Ρυθμίσεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για την αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό του αγροτικού τομέα και άλλες διατάξεις*» (Α' 108), προβλέπεται αυστηροποίηση των ποινών και των κυρώσεων που σχετίζονται με την παραπλάνηση των καταναλωτών ως προς την προέλευση των τροφίμων, μεταξύ των οποίων, συμπεριλαμβάνεται και το μέλι. Οι αυστηρότερες κυρώσεις, σε συνδυασμό με την αποτελεσματικότερη παρακολούθηση της αγοράς του μελιού και όλων των μελισσοκομικών προϊόντων που επιτυγχάνεται με τη λειτουργία του Εθνικού Ηλεκτρονικού Μελισσοκομικού Μητρώου και της ψηφιακής πλατφόρμας παρακολούθησης του ισοζυγίου μελιού, δημιουργεί ένα ισχυρό θεσμικό πλαίσιο προστασίας του ελληνικού μελιού.

ΟΠΩΡΟΚΗΠΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Όσον αφορά στη διενέργεια ελέγχων σε οπωροκηπευτικά προϊόντα κατά την εισαγωγή τους από τρίτες χώρες, το Τμήμα Ποιοτικού Ελέγχου και Ασφάλειας Τροφίμων Φυτικής Προέλευσης της Διεύθυνσης Ποιότητας και Ασφάλειας Τροφίμων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) είναι αρμόδιο για την εποπτεία και τον συντονισμό όλων των αρμόδιων αρχών [Περιφερειακά Κέντρα Προστασίας Φυτών, Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου (ΠΚΠΦΠ & ΦΕ) του ΥΠΑΑΤ στην περιοχή δικαιοδοσίας τους και Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) των Περιφερειακών Ενοτήτων (ΠΕ) στην περιοχή ευθύνης τους] που υλοποιούν, μεταξύ άλλων, ελέγχους στον τομέα των νωπών οπωροκηπευτικών, μπανανών και πατατών:

- i. σε όλα τα στάδια εμπορίας (εισαγωγές, εξαγωγές, ενδοενωσιακή διακίνηση) όσον αφορά στη συμμόρφωση με τα εμπορικά πρότυπα,
- ii. κατά την τυποποίηση και συσκευασία όσον αφορά στην υγιεινή και ασφάλεια και
- iii. κατά το στάδιο της εισαγωγής όσον αφορά στην υγιεινή και ασφάλεια, βάσει προγράμματος που καταρτίζεται από το προαναφερόμενο Τμήμα Ποιοτικού Ελέγχου και Ασφάλειας Τροφίμων Φυτικής Προέλευσης της Διεύθυνσης Ποιότητας και Ασφάλειας Τροφίμων του ΥΠΑΑΤ.

Για την εισαγωγή στη χώρα προϊόντων νωπών οπωροκηπευτικών, μπανανών και πατατών απαιτείται υποχρεωτικά η υποβολή αναγγελίας στο πληροφοριακό σύστημα του Μητρώου Εμπόρων Νωπών Οπωροκηπευτικών (ΜΕΝΟ). Το ΜΕΝΟ αποτελεί ταυτόχρονα:

- σύστημα υποβολής ψηφιακών αναγγελιών διακίνησης (εισαγωγές, εξαγωγές, ενδοκοινοτικό εμπόριο) φορτίων νωπών οπωροκηπευτικών,
- σύστημα διεξαγωγής ανάλυσης επικινδυνότητας επί των αναγγελιών των φορτίων νωπών οπωροκηπευτικών και
- σύστημα λήψης απόφασης διενέργειας ελέγχου ή απαλλαγής ελέγχου επί των φορτίων νωπών οπωροκηπευτικών.

Ειδικότερα, όσον αφορά στο στάδιο της εισαγωγής τροφίμων φυτικής προέλευσης, πραγματοποιούνται:

1. Έλεγχος εγγράφων: 100% των φορτίων που παρουσιάζονται προς εισαγωγή
2. Έλεγχος ταυτότητας και φυσικός έλεγχος με δειγματοληψία:
 - ✓ στα προϊόντα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ειδικού ενωσιακού πλαισίου σε ποσοστά που αναγράφονται στην εν λόγω νομοθεσία (κυμαίνεται από 5 έως 50%)
 - ✓ στα προϊόντα εκτός ειδικού ενωσιακού πλαισίου σε ποσοστά που αναγράφονται σε ειδικό πρόγραμμα ελέγχων που καταρτίζει η ως άνω αρμόδια Διεύθυνση Ποιότητας και Ασφάλειας Τροφίμων του ΥΠΑΑΤ σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Στο πλαίσιο των ανωτέρω ελέγχων, ελέγχεται και η ορθή σήμανση του προϊόντος σύμφωνα με την ισχύουσα Ενωσιακή και Εθνική νομοθεσία. Στις περιπτώσεις που τα εισαγόμενα προϊόντα δεν συμμορφώνονται με την Ενωσιακή και Εθνική νομοθεσία για τον έλεγχο τροφίμων φυτικής προέλευσης, οι ενέργειες είναι οι ακόλουθες, κατά περίπτωση: απαγόρευση εισαγωγής και, στη συνέχεια, καταστροφή ή επαναποστολή ή αλλαγή χρήσης ή διορθωτικές ενέργειες (αλλαγή σήμανσης, ανασυσκευασία, διαλογή κ.ά.).

Το προαναφερόμενο Τμήμα Ποιοτικού Ελέγχου και Ασφάλειας Τροφίμων Φυτικής Προέλευσης της Διεύθυνσης Ποιότητας και Ασφάλειας Τροφίμων του ΥΠΑΑΤ εποπτεύει και συντονίζει τη διενέργεια εντατικών ελέγχων μετά το στάδιο της εισαγωγής μέχρι το στάδιο της τελικής διάθεσης, προκειμένου να προστατέψει τα ελληνικά αγροτικά προϊόντα και να αποφύγει φαινόμενα «ελληνοποιήσεων» εισαγόμενων ποιοτικά υποβαθμισμένων, ατυποποίητων και ενδεχομένως επικίνδυνων προϊόντων, τα οποία:

- ✓ Ανταγωνίζονται αθεμίτως τα εγχώρια προϊόντα.
- ✓ Παραπλανούν τον καταναλωτή.

- ✓ Θέτουν σε κίνδυνο την υγεία του καταναλωτή.

Επιπλέον, το εν λόγω Τμήμα βρίσκεται σε επικοινωνία με τα ΠΚΠΦΠ&ΦΕ αλλά και τις ΔΑΟΚ σε όλη την επικράτεια, καταβάλλοντας κάθε δυνατή προσπάθεια και παρέχοντας οδηγίες για ομοιόμορφη εφαρμογή της νομοθεσίας και διασφάλιση του συμφέροντος όλων των νόμιμων επιχειρήσεων και των παραγωγών. Όταν διαπιστώνονται μη συμμορφώσεις ως προς τις εμπορικές προδιαγραφές, επιβάλλονται άμεσα οι προβλεπόμενες κυρώσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.4235/2014 (Α'32) και των εφαρμοστικών διατάξεών του.

Περαιτέρω, όσον αφορά στον τομέα των οπωροκηπευτικών, το ΥΠΑΑΤ στηρίζει και προωθεί την άσκηση πολιτικής στον τομέα των οπωροκηπευτικών μέσω των Οργανώσεων Παραγωγών, με στόχους τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τομέα, της ελκυστικότητας των Οργανώσεων Παραγωγών και του ειδικού στόχου της διατήρησης και προστασίας του περιβάλλοντος. Οι Οργανώσεις Παραγωγών, μέσα από τα επιχειρησιακά τους προγράμματα, δύνανται να υλοποιούν δράσεις που αφορούν στην προώθηση και βελτίωση εμπορίας των προϊόντων τους, καθώς και στην απόσυρση προϊόντων από την αγορά μέσω της δωρεάν διανομής, σύμφωνα με τους Κανονισμούς (ΕΕ) αριθ. 1308/2013, 891/2017 και 892/2017, καθώς και την αριθ. 1400/395263/22-12-2023 (Β'7430/29-12-2023) απόφαση του Υπουργού και Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, όπως ισχύουν.

Στη νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική 2023-2027 (ΚΑΠ 2023-2027) και στο Στρατηγικό Σχέδιο (ΣΣ) που υλοποιείται, στις τομεακές παρεμβάσεις των οπωροκηπευτικών, οι Οργανώσεις Παραγωγών, μέσω των επιχειρησιακών τους προγραμμάτων, περιλαμβάνουν υποχρεωτικά σε ποσοστό 2%, δράσεις που έχουν στόχο *την έρευνα περί των βιώσιμων μεθόδων παραγωγής και ανάπτυξή τους, συμπεριλαμβανομένων της ανθεκτικότητας έναντι των επιβλαβών οργανισμών και των ζωνοδόων, και του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής και της προσαρμογής σε αυτήν, των καινοτόμων πρακτικών και των τεχνικών παραγωγής, που ενισχύουν την οικονομική ανταγωνιστικότητα και δίνουν ώθηση στην ανάπτυξη αγορών.*

Επισημαίνεται, ότι, σύμφωνα με το Εθνικό Μητρώο Αγροτικών Συνεταιρισμών και άλλων συλλογικών φορέων (ΕΜΑΣ) 2024, στην Περιφερειακή Ενότητα (Π.Ε.) Λασιθίου προκύπτουν οι κάτωθι τέσσερις Οργανώσεις Παραγωγών στον τομέα των οπωροκηπευτικών:

1. Α.Σ. Ανατολή,
2. Κρητικό Περιβόλι,
3. Α.Σ. Νότος και
4. Ο.Π. Ασπροπηγής

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΒΟΣΚΗΣΗΣ

Αναφορικά με τα Διαχειριστικά Σχέδια Βόσκησης (Δ.Σ.Β), σημειώνεται ότι η παρ. 1 του άρθρου 4 του ν.4351/2015 «*Βοσκήσιμες Γαίες της Ελλάδας και άλλες διατάξεις*» (Α'164), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, προβλέπει την εκπόνηση, υποβολή και έγκριση των Δ.Σ.Β. των βοσκήσιμων γαιών της χώρας έως 31.12.2025 [Άρθρο 8 "Προθεσμία εκπόνησης, υποβολής και έγκρισης διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 4 ν. 4351/2015" του ν.5087/2024 (Α'25)].

ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΑ

Στην κατεύθυνση της στήριξης του εισοδήματος των αμπελουργών με οινοποιήσιμες ποικιλίες, για την αμπελοοινική περίοδο 2024-2025, η Διεύθυνση Αξιοποίησης και Τεχνολογίας Τροφίμων του ΥΠΑΑΤ υλοποιεί, ως ενδιάμεσος φορέας, την Παρέμβαση Π2-58.1 «Αναδιάρθρωση και μετατροπή αμπελώνων», στο πλαίσιο του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027.

Στόχος της Παρέμβασης είναι η αύξηση της ανταγωνιστικότητας των αμπελουργικών εκμεταλλεύσεων μέσω της ποιοτικής αναβάθμισης του αμπελουργικού δυναμικού, της εγκατάστασης ποικιλιών αμπέλου με αυξημένο εμπορικό ενδιαφέρον, της εισαγωγής σύγχρονων καλλιεργητικών τεχνικών και της διαφύλαξης και προστασίας του περιβάλλοντος.

Αναλυτικότερα, η παρέμβαση εξυπηρετεί τους παρακάτω στρατηγικούς στόχους:

- α) Αύξηση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών οίνων, εξασφαλίζοντας καλύτερο προσανατολισμό των παραγόμενων προϊόντων μέσω της ποιοτικής βελτίωσής τους,
- β) προσαρμογή των αμπελώνων στις μεταβολές που επιφέρει η κλιματική αλλαγή,
- γ) συμμετοχή και παραμονή νεότερου ηλικιακά ανθρώπινου δυναμικού στον αμπελοοινικό τομέα,
- δ) στήριξη των κοινωνικά και περιβαλλοντικά ευαίσθητων περιοχών, όπως οι νησιωτικές περιοχές (νησιά και μικρά νησιά του Αιγαίου, με εξαίρεση την Κρήτη και την Εύβοια και νησιά του Ιονίου), δίνοντας έμφαση στη διατήρηση του περιβάλλοντος και στην αισθητική αξία του αγροτικού τοπίου και
- ε) στήριξη μικρών και μεσαίων εκμεταλλεύσεων, ώστε αυτές να διατηρηθούν ή να καταστούν οικονομικά βιώσιμες.

Πρέπει να επισημανθεί ότι το πρόγραμμα αναδιάρθρωσης και μετατροπής αμπελώνων από το 2014 δίνει κίνητρα αλλά και αισιοδοξία στους αμπελουργούς, οι οποίοι έχουν τη δυνατότητα να στρέψουν την αγροτική τους εκμετάλλευση σε πιο εμπορικά μονοπάτια και να ακολουθήσουν τις τάσεις της εποχής σε δύσκολες οικονομικά καταστάσεις.

ΕΛΑΙΟΚΟΜΙΑ

Στον ελαιοκομικό τομέα εκτελούνται τα επιχειρησιακά προγράμματα των Οργανώσεων Ελαιοκομικών Φορέων (Ο.Ε.Φ.), σύμφωνα με την αριθ. 1506/206003/15-7-2024 ΥΑ με θέμα «Καθορισμός αναγκαίων συμπληρωματικών μέτρων για τα Επιχειρησιακά Προγράμματα Εργασίας Οργανώσεων Ελαιοουργικών Φορέων (Ο.Ε.Φ.) σε εφαρμογή του άρθρου 47 του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 στο πλαίσιο του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Αγροτικής Πολιτικής 2023-2027(ΣΣ ΚΑΠ)» (Β'4133/15-7-2024), σε εφαρμογή του τρέχοντος Στρατηγικού Σχεδίου ΚΑΠ. Τα προγράμματα αυτά συγχρηματοδοτούνται από την Ε.Ε. και από το ελληνικό Κράτος. Στις επιλέξιμες δράσεις περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, αυτές που αποσκοπούν σε:

- Βελτίωση της χρήσης και ορθή διαχείριση των υδάτων, συμπεριλαμβανομένων της εξοικονόμησης νερού, της διατήρησης των υδάτινων πόρων και της αποστράγγισης.
- Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας, της ενεργειακής απόδοσης και της χρήσης ανανεώσιμης ενέργειας.
- Έρευνα και πειραματικές και καινοτόμες μέθοδοι παραγωγής, συμβουλευτικές υπηρεσίες και τεχνική βοήθεια, μεταξύ άλλων, και για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της.

Επίσης, επιλέξιμες είναι πολλές άλλες δράσεις για την προμήθεια μηχανολογικού εξοπλισμού (περιλαμβανομένων των φωτοβολταϊκών), για προώθηση προϊόντων, για πιστοποιήσεις κ.λπ.

Από τα προγράμματα αυτά μπορούν να επωφεληθούν ελαιοπαραγωγοί που μετέχουν σε Οργανώσεις Παραγωγών του ελαιοκομικού τομέα.

ΑΛΙΕΙΑ

Όσον αφορά στην αντιμετώπιση των χωροκατακτητικών ξένων ειδών (ΧΞΕ), σημειώνεται ότι τα ΧΞΕ αποτελούν μία από τις βασικές απειλές για τη βιοποικιλότητα, ιδίως σε γεωγραφικώς απομονωμένα και κλειστά οικοσυστήματα. Επιπλέον, η απειλή που συνιστούν τα ΧΞΕ για τη βιοποικιλότητα και τα τοπικά οικοσυστήματα, έχει σοβαρές επιπτώσεις στους πληθυσμούς ιθαγενών ειδών, στη δομή και λειτουργία των οικοσυστημάτων μέσω μεταβολής του οικοτόπου, στη θήρευση, στον ανταγωνισμό ή ακόμη και στη μετάδοση ασθενειών και παρασίτων.

Το φαινόμενο της ραγδαίας εξάπλωσης του Λαγοκέφαλου στα ελληνικά ύδατα οφείλεται κυρίως στην κλιματική αλλαγή και στην άνοδο της μέσης θερμοκρασίας της θάλασσας. Το πρόβλημα εξάπλωσης του εν λόγω είδους δεν αφορά μόνο τη χώρα μας, αλλά και όλες τις χώρες της Μεσογείου και, κυρίως, τις χώρες της Ανατολικής Μεσογείου. Για τον λόγο αυτόν, το πρόβλημα αυτό εξετάζεται και σε περιφερειακό επίπεδο από την Ε.Ε. και από Περιφερειακές Οργανώσεις (Γενική Επιτροπή για την Αλιεία στη Μεσόγειο- GFCM), και αποτελεί στόχο του MedFish4Ever, αλλά και του Action Plan της GFCM, με σκοπό τη δυνατότητα συμπλήρωσης της υφιστάμενης

γνώσης και τη συλλογή νέων δεδομένων για τον περιορισμό των επιπτώσεων των θαλάσσιων εισβολικών ειδών.

Σε εκτέλεση των προαναφερθεισών Διεθνών Συμβάσεων, σε ευρωπαϊκό επίπεδο έχουν εκδοθεί Οδηγίες του Συμβουλίου και Κανονισμοί, που έχουν ως στόχο την προστασία της βιοποικιλότητας και τη διατήρηση της άγριας ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος, όπου, μεταξύ άλλων, προβλέπονται μέτρα για τον μετριασμό των επιπτώσεων από την εξάπλωση των εισβολικών ειδών.

Η απώλεια εισοδήματος και η αύξηση του κόστους παραγωγής που προκύπτει από τις ζημιές που προκαλούνται από ΧΞΕ, όπως, π.χ., ο Λαγοκέφαλος (στα ψάρια που έχουν ήδη συλληφθεί αλλά και στα αλιευτικά εργαλεία), έχουν αναδειχθεί ως σημαντικό πρόβλημα όλα τα προηγούμενα χρόνια για τους αλιείς, οι οποίοι ζητούν τη θέσπιση κάποιου είδους αποζημίωσης για τις απώλειες αυτές.

Μεταξύ αυτών των μέτρων, έχουν θεσπιστεί:

- Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1143/2014, για την πρόληψη και διαχείριση της εισαγωγής και εξάπλωσης ΧΞΕ.
- Ο Εκτελεστικός Κανονισμός(ΕΕ) αριθ. 2016/1141, για την έκδοση ενωσιακού καταλόγου ΧΞΕ, με κριτήριο τα είδη που επιφέρουν τις πλέον σημαντικές δυσμενείς επιπτώσεις.
- Ο Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2017/1263, για την επικαιροποίηση του καταλόγου των ΧΞΕ.
- Ο Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2019/1262 της Επιτροπής, για την τροποποίηση του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2016/1141, όσον αφορά στην επικαιροποίηση του ενωσιακού καταλόγου ΧΞΕ.

Παράλληλα, τέθηκαν οι βάσεις, καθώς και τα θεσμικά μέτρα, για την πρόληψη, την ελαχιστοποίηση και τον μετριασμό των δυσμενών επιδράσεων στο περιβάλλον.

Σε εθνικό επίπεδο, για την εφαρμογή των ανωτέρω Κανονισμών, δεδομένου ότι, όπως προαναφέρθηκε, άπτεται θεμάτων που αφορούν στην προστασία της βιοποικιλότητας και στη διατήρηση της άγριας ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος, επισπεύδουσες αρχές είναι υπηρεσίες και φορείς του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ), και, όπου απαιτείται, συμπράττουν και άλλα Υπουργεία, όπως το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) και το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής (ΥΝΑΝΠ).

Στο πλαίσιο αυτό, για την εφαρμογή του προαναφερόμενου Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1143/2014, εκδόθηκε η υπ' αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΔΕΔ/115162/3055/2-12-2021 απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων –Περιβάλλοντος και Ενέργειας –Εσωτερικών – Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής – Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, με θέμα «*Μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1143/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Οκτωβρίου 2014 “για την πρόληψη και διαχείριση της εισαγωγής και εξάπλωσης χωροκατακτητικών ξένων ειδών”*» (Β'5697/7-12-2021), με σκοπό την πρόληψη, την ελαχιστοποίηση και τον μετριασμό των δυσμενών επιπτώσεων της εισαγωγής και εξάπλωσης, είτε εκούσιας είτε ακούσιας, ΧΞΕ στη βιοποικιλότητα στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με την εν λόγω ΚΥΑ, ορίστηκε, ως αρμόδια Κεντρική Συντονιστική Αρχή, η Διεύθυνση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας της Γενικής Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής Πολιτικής του ΥΠΕΝ, η οποία, μεταξύ άλλων, έχει και την αρμοδιότητα να προετοιμάζει δράσεις που ενδεικτικά αφορούν:

- στην εκπόνηση σχεδίων δράσης για τις διαδρομές των ΧΞΕ,
- στον έλεγχο της εξάπλωσης και της εισαγωγής εισβολικών ειδών,
- στην εφαρμογή διαχειριστικών μέτρων για τα ΧΞΕ,
- στην αποκατάσταση οικοσυστημάτων από υποβάθμιση, ζημιές ή καταστροφές λόγω των ΧΞΕ και

- στη σύνταξη και τήρηση του εθνικού καταλόγου ΧΞΕ.

Ακολούθως, εκδόθηκε η υπ' αριθ. οικ. ΥΠΕΝ/ΔΔ ΦΠΒ/68189/2413/22-6-2023 ΥΑ με θέμα «*Σχέδιο δράσης για τις διαδρομές εισαγωγής των χωροκατακτητικών ξενικών ειδών στην Ελλάδα*» (Β'4144/23-6-2023), περί έγκρισης Σχεδίου Δράσης (ΣΔ) για τη διαδρομή εισαγωγής των ΧΞΕ στην Ελλάδα για τα έτη 2023-2029. Ο σκοπός του ΣΔ είναι η αντιμετώπιση της ακούσιας εισαγωγής και εξάπλωσης, μέσω των διαδρομών εισαγωγής προτεραιότητας, των ΧΞΕ ενδιαφέροντος στην επικράτεια της χώρας, συμπεριλαμβανομένων των χωρικών θαλάσσιων υδάτων.

Πρόσφατα, παραλήφθηκε από τον Οργανισμό Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.) του ΥΠΕΝ μελέτη του ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε. (Ελληνικό Κέντρο Θαλασσιών Ερευνών), με αντικείμενο την κατάρτιση Σχεδίου Δράσης διαχείρισης του πληθυσμού του Λαγοκέφαλου. Στην εν λόγω σύμβαση προβλέπονται προτάσεις και προτεινόμενα μέτρα διαχείρισης, ανάλυση κόστους-οφέλους, πρόγραμμα παρακολούθησης των μέτρων, αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης κ.λπ.

Η Γενική Διεύθυνση Αλιείας του ΥΠΑΑΤ αναμένει τις προτάσεις και τη συνεργασία με την προαναφερόμενη Κεντρική Συντονιστική Αρχή και, προς τούτο, έχει αποστείλει το υπ' αριθμ. 396609/16-12-2024 έγγραφό της προς την ως άνω αρμόδια Διεύθυνση του ΥΠΕΝ.

Με βάση τα αποτελέσματα των ανωτέρω προγραμμάτων και αξιοποιώντας πόρους από το Πρόγραμμα «Αλιεία, Υδατοκαλλιέργεια και Θάλασσα» (ΠΑΛΥΘ) 2021-2027 για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο (2021-2027) και σε συνεργασία με την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης (ΕΥΔ) του ΥΠΑΑΤ, θα μπορούσαν να δρομολογηθούν δράσεις για την αντιμετώπιση του προβλήματος από την εξάπλωση των ΧΞΕ ή ακόμη για αξιοποίηση αυτών των ειδών σε άλλους τομείς. Σε κάθε περίπτωση, αυτές οι δράσεις θα πρέπει να συνάδουν με το Σχέδιο Δράσης για τη διαχείριση του πληθυσμού του Λαγοκέφαλου, το οποίο, όπως προαναφέρθηκε, τελεί υπό διαμόρφωση από τον Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. του ΥΠΕΝ.

Επιπρόσθετα, η Γενική Διεύθυνση Αλιείας του ΥΠΑΑΤ υλοποιεί το Πρόγραμμα Συλλογής Αλιευτικών Δεδομένων, στο πλαίσιο του οποίου συλλέγονται στοιχεία για το εν λόγω είδος και προβλέπεται η καταγραφή του είδους σε περίπτωση που περιλαμβάνεται στο αλίευμα ως παρεμπίπτον.

Για την οικονομική στήριξη των αλιέων και την αποζημίωση λόγω ζημιών και απώλειας παραγωγής, στο πλαίσιο του Προγράμματος «Αλιεία, Υδατοκαλλιέργεια και Θάλασσα» (ΠΑΛΥΘ) 2021-2027, που υλοποιείται βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2021/1139 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ) και, πιο συγκεκριμένα, στο πλαίσιο του ειδικού στόχου 1.6 (Συμβολή στην προστασία και στην αποκατάσταση της υδρόβιας βιοποικιλότητας και των υδρόβιων οικοσυστημάτων) της Προτεραιότητας 1 (Πρώθηση της βιώσιμης αλιείας και της αποκατάστασης και διατήρησης των υδάτινων βιολογικών πόρων), ενεργοποιήθηκε η δράση 1.6.2 «Αποζημίωση στα αλιευτικά σκάφη της παράκτιας αλιείας για την καταστροφή αλιευτικών εργαλείων και την απώλεια παραγωγής από θαλάσσια προστατευόμενα είδη».

Με τη δράση 1.6.2 στηρίζονται οι αλιείς της παράκτιας αλιείας που έχουν υποστεί ζημιές και καταστροφές στα αλιευτικά τους εργαλεία, αλλά και στα αλιεύματα, από τα προστατευόμενα είδη, κατά την άσκηση της αλιευτικής τους δραστηριότητας.

Για την ενεργοποίηση της εν λόγω δράσης, εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 2057/21.11.2024 Πρόσκληση για την υποβολή αιτήσεων χρηματοδότησης για τα έτη 2022, 2023 και 2024, συνολικής ΔΔ 40.000.000€ και με ημερομηνία λήξης υποβολής των αιτήσεων την 15^η.12.2024. Στο πλαίσιο της πρόσκλησης αυτής, έχουν υποβληθεί 9.703 αιτήσεις, οι οποίες βρίσκονται σε φάση αξιολόγησης από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος «Αλιεία, Υδατοκαλλιέργεια και Θάλασσα» (ΕΥΔ ΠΑΛΥΘ 2021-2027) του ΥΠΑΑΤ.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, κάθε αλιευτικό σκάφος θα λάβει ενίσχυση για τρία έτη 2022, 2023 και 2024 ανά έτος, ως εξής:

- α. Αλιευτικά σκάφη που φέρουν ή/και υποχρεούνται να φέρουν VMS, το ύψος της ενίσχυσης ανέρχεται σε 12,32 € ανά ημέρα άσκησης αλιευτικής δραστηριότητας.
- β. Αλιευτικά σκάφη που δεν φέρουν και δεν υποχρεούνται να φέρουν VMS, το ύψος της ενίσχυσης προσδιορίζεται εφάπαξ, για σκάφη μήκους < 6 μέτρα, ετήσια αποζημίωση 805 € και για σκάφη μήκους ≥ 6 και < 12 μέτρα, ετήσια αποζημίωση 1.763 €.

Περαιτέρω, αναφέρεται ότι, στο πλαίσιο του προαναφερόμενου ειδικού στόχου 1.6 της Προτεραιότητας 1 του ΠΑΛΥΘ 2021-2027, προβλέπεται ακόμη, μεταξύ άλλων, η δυνατότητα υλοποίησης δράσεων για την εφαρμογή λύσεων ΧΞΕ.

Σε περίπτωση που αποφασιστεί η υιοθέτηση συγκεκριμένων μέτρων για την αντιμετώπιση της εξάπλωσης του Λαγοκέφαλου, θα διερευνηθεί η δυνατότητα υλοποίησης κάποιων εξ'αυτών, δεδομένου ότι οι πόροι του ΠΑΛΥΘ 2021-2027 είναι περιορισμένοι.

Επίσης, στον ειδικό στόχο 1.1. (Ενίσχυση των οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά βιώσιμων αλιευτικών δραστηριοτήτων) του ΠΑΛΥΘ 2021-2027, προβλέπεται δράση για «Πρώτη απόκτηση σκάφους». Συγκεκριμένα, με στόχο την ενίσχυση της εισόδου νέων στο επάγγελμα, αλλά και για την ενίσχυση των απομακρυσμένων νησιωτικών ή/και παραθαλάσσιων ηπειρωτικών περιοχών, στήριξη μπορεί να δοθεί για την πρώτη απόκτηση αλιευτικού σκάφους, στο πλαίσιο δράσεων στήριξης νέων αλιέων, εφόσον εκπληρώνονται οι όροι και οι προϋποθέσεις του άρθρου 17 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2021/1139 όσον αφορά στην ηλικία του νέου αλιέα (κάτω των 40 ετών), καθώς και οι προϋποθέσεις που ορίζονται για το αλιευτικό σκάφος.

Περαιτέρω, αρμόδια να απαντήσουν για τα θέματα που τα αφορούν, είναι τα Υπουργεία Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, προς τα οποία διαβιβάζουμε ηλεκτρονικά την εν λόγω Αναφορά με το παρόν έγγραφο.

Τέλος, επισημαίνεται πως στις 29 Ιανουαρίου πραγματοποιήθηκε συνάντηση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Κώστα Τσιάρα, με εκπροσώπους των αγροτών της Κρήτης, η οποία διήρκεσε τρεις ώρες.

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης, τέθηκαν επί τάπητος τα κύρια ζητήματα που απασχολούν τον αγροτικό, κτηνοτροφικό και μελισσοκομικό κόσμο του νησιού, με έμφαση στη στήριξη της πρωτογενούς παραγωγής, το κανονιστικό πλαίσιο του ΕΛΓΑ, το κόστος ζωοτροφών, τις ενισχύσεις και τα χρηματοδοτικά εργαλεία που μπορούν να αξιοποιηθούν.

Ο Υπουργός τόνισε πως η Κρήτη είναι στην προτεραιότητα της κυβερνητικής πολιτικής και ότι το επόμενο χρονικό διάστημα θα κλιμακωθούν συγκεκριμένες κεντρικές επιλογές, ούτως ώστε να στηριχτεί ο πρωτογενής τομέας εκεί με πολιτικές, οι οποίες θα ενισχύσουν πραγματικά και τους αγρότες και τους κτηνοτρόφους και τους σταφυλοπαραγωγούς, αλλά και τους μελισσοκόμους στην Κρήτη.

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ**

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ:

1. Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (με ηλεκτρονική διαβίβαση)
Γραφείο κ. Υπουργού
2. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (με ηλεκτρονική διαβίβαση)
Γραφείο κ. Υπουργού

3. Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής (με ηλεκτρονική διαβίβαση)
Γραφείο κ. Υπουργού
4. Βουλευτή κα Αικ. Σπυριδάκη

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

- Γραφείο Υπουργού
- Γραφεία Υφυπουργών
- Γραφείο Υπηρεσιακής Γραμματέως
- Υπηρεσία Συντονισμού